

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegrafulu ese de d6ue ori pre septemana: Duminec'a si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate cãtra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 70. ANULU XX.

Sabiu, in 31 Augustu (12 Sept.) 1872.

tru celelalte pãrti ale Transilvanie si pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intãta ora cu 7 cr. sirulu, pentru a d6ua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Demetriu Bolintineanu,

unulu dintre cei dintãiu poeti ai natiunei n6stre nu mai este intre cei vii. Neindurat'a m6rte a smulsu din vietiã pre acelu ce a cãntatu alãtu de frumusu patimile si glori'a natiunei. Fia-i tierãn'a usi6ra si memori'a eterna!

Eveneminte politice.

In lãintrulu monarchiei cuventulu de tronu pre care lu impartasimu si noi cetitoriloru n6stri, este care ocupa mai multu spiritele. Unor'a le place cuventulu de tronu pentru ca e asiã de realisticu. Elu se ocupa cu lucruri prosnice, dara de interesu pentru binele si prosperarea pop6reloru din tienutul tieriloru cor6nei unguresci. Alti aru fi doritu cã sa se spuna intrensulu si modalitatea cum sa se indeplin6ca cele depuse intr'ensulu. Iera alti dicu ca d6ca voiesce sa cuprinda cine-va cuventulu de tronu apoi sa cet6sca printre sire si in fine suntu si de acei'a cari nu vedu intrensulu decãtu inceperea reactiunei.

Afara din monarchia este evenimentulu celu mai insemnatu intalnirea celor trei monarchi in Berlinu. Splend6rea a fostu la culme cu deosebire cca militaria. Despre conferintiele politice ori diplomatice de aci suntu numai versiuni. Despre aceste numai viitorulu va descoperi ce va descoperi si va aratã d6ca asigurãrile ca ele asigura pacea europ6na suntu adeverate s6u nu. Diuariele rusesci asigura mai multu contrariulu si detrãgu t6ta insemnatatea politica a pãrtiei politice a acestoru conferintia din cauza ca ele nu consuna cu tendintiele slavismulu cãru este opusu germanismulu.

Cuventulu de tronu

cu care Majestatea Sea ces. reg. Apostolicu in 4 Sept. 1872. a deschisu parlamentulu Ungariei.

Oporatorulu domni magnati si deputati, iubitorulu credinciosi!

Diet'a de insemnatate istorica din anii 1865—68, deslegãndu cestiunile de dreptu publicu, cari preste secolu au fostu neresolvite, a pusu o basa sigura vietei constitutionale a tieriei si a intinsu natiunei mijl6ce spre desvoltarea sea spirituala si materiala.

In urmarea acesteia amu fostu in pusetiune de a provocã diet'a trecuta la oper'a cea mare a reformelor interne.

In acele legi salutarie inse, cari Ni s'au subscernutu spre santionare, suntu depose numai unele base pentru acele mari reforme, cari trebuie sa suplin6sca interlasãrile alãtoru ani indelungati.

Este problem'a dietei presinte; a continuã regularea organizatiunei de statu pre bas'a institutiuniloru constitutionale corespondiatoriu intereselor natiunei si recerintieloru tempului, totu-odata prin dispozetiuni legale si prin investitiuni coresponditoare a inaintã prin desvoltarea intereselor spirituale si materiale in t6ta direptiunea.

Spre deslegarea acestei probleme mari, pre lãnga intielepciunea Dv6stra se mai recere inca o lucrare continua, consecinta si constanta, precum si aceea, ca camer'a deputatorulu, cu pazirea libertãtiei de svalutare, sa p6ta lucrã totu-d6un'a regulatu si neimpedecata. (Vivate entusiastice.)

Regimulu Nostru 'si va tien6 de detorintia a subscerne la tempulu seu propunerile sele in mai multe cause de mare insemnatate.

La deschiderea dietei trecute amu accentuat6 dejã, cãtu de momentuosu Ni se pare, ca in urmarea straformãrei constitutiunei de caste, si organizarea casei magnatorulu sa se modifice dupa recerintiele

tempului sustienãndu totu-odata acele avantagele, cari cas'a magnatorulu, desvoltata din istori'a natiunei si legata de cele mai mari interese ale ei, le intinde spre garantarea progresulu fãra pripire. (Vivate.)

Miscamintele electorale au doveditu de nou, cãtu de mare este lips'a de a reintregi si modifiã defectele legi electorale din 1848. cã libertatea de alegere si intre valurile pasiuniloru de partida, sa se asigureze dupa potintia din t6te pãrtile. (Placere frenetica.)

Cu privire la administratiunea publica, legislatiunea presinta va av6 o grabnica si moment6sa problema a asigurã in t6ta direptiunea pre bas'a institutiuniloru constitutionale, esecutarea punctuala a legiloru si ordinei.

Diet'a trecuta a regulatu municipiele si comunele; dara a remasu inderetu regularea capitalei, tieriei si a fundulu regiu.

Municipiele trebuie sa fia in pusetiune, caele sa se p6ta ingrigi independinte despre spesele administratiunei.

Pre terenulu justitiei s'au adusu multe legi salutarie. Resultatulu bine-facatoriu alu acestei organizãri de justitia inse numai atunci se va pot6 esperiã, d6ca se voru delaturã pedecile, ce ingreu6za activitatea grabnica si sigura a judecatoriloru din caus'a ca legile formale materiale suntu defectu6se.

Regimulu Nostru, intre mai multe propuneri ce privescu regularea justitiei, va subscerne proiectele sele in privintia codicelui criminalu, precum si in privintia procedurii civile si criminale.

Precum la deschiderea dietei trecute asiã si acum'a accentuãm, ca cu sustinerea nevatemata a libertãtiei de presa trebuie ingrigitu despre reintregirea acelor defecte a legiloru formale si materiale de presa, ce le-au aretatu esperintia de pãn acum'a (Aprobãri vive.)

Garanti'a principala a inffioriei si a propasirii statulu este: cultur'a supusiloru. Din acestu motivu, dupa dispozetiunile cele insemnate ce s'au facutu dejã in interesulu instructiunei poporale, apare acum de o lipsa intet6re desvoltarea ulterioãra a instructiunei publice prin stabilirea unui sistemu pentru t6ta tier'a in privintia invetiamentulu de mijlocu si mai inaltu.

Nepotendu-se pertractã in diet'a trecuta proiectele de lege despre universitatea din Closiu si despre academi'a Ludovica, amu datu plenipotintia regimulu Nostru spre a se pot6 pune in vietiã in modu provisoriu infiintarea numteloru institute de tiera, amu demandatu cu o cale, cã acele proiecte de lege sa se subscerna de nou dietei. (Vivate.)

Nu mai putienu, decãtu caus'a instructiunei publice, va cere activitatea legislat6ria a Dv6stra si interesele materiale a tieriei. Cãci cultur'a si invutirea, promovãndu un'a pre alt'a, face posibilu ajongerea acelu mare scopu, a cãru realizare este problem'a statulu.

Cu legea de industria diet'a trecuta a depusu bas'a desvoltãrei unei industria rationabile si liberale. Spre aventarea unui ramu specialu si importantu de industria si spre inaintarea comericiulu guvernulu Nostru va subscerne proiectu sistematicu despre o lege de mina si comerciu.

Interese ponder6se a economiei reclama si regularea referintieloru forestieri.

Pentru inffiorirea industriei si a comericiulu afara de aceste se mai recere, cã circulatiunea normale a baniloru precum si pretiulu lor sa fia garantate prin o formã corespondiatoria intereselor industriei si a comericiulu. (Vivate.)

Dietele mai de apr6pe su adusu sacrificie mari pentru desvoltarea midil6celoru de comunicatiune a statulu. Aceste midil6ce in mare parte corespondu postulatelor comunicatiunei interne, sboru mai repede voru luã inse numai atunci, d6ca se va ingrigi

si in direptiunea resarit6na si de am6dia-d6 despre conjunctiunea cãilor ferate cu teritoriulu mare internationalu.

Preste totu e de lipsa, cã contingentulu midil6celoru de comunicatiune sa fia statoritu legislativ si inactivatu prin mesuri legali alãtu in privintia realizãrei cãtu si a sustinerei acelu'a.

Unu semn imbucuratoriu, ca in tempii mai recentu s'au facutu oferte pentru edificarea mai multoru cãi ferate fãra de a se cere garanti'a statulu.

Desvoltarea continua a vietei de statu consuma din anu in anu totu mai mari sume. Mai vertosu afacerile aperãrei de tiera, a comunicatiunei, a justitiei si a instructiunei publice inca pãna acum'a au consumatu sume, cari nici decãtu nu se pot6 proportionã cu erogatiunile de mai nainte.

Inse chiaru prin ac6st'a desvoltare a vietei de statu se urca si venitele statulu, si inca in asiã mesura, cãtu creditulu publicu pãna acum'a s'a intrebuintatu numai pentru scopuri investitionali.

Dela prudintia Dv6stra asceptãmu inscenarea aceloru dispozetiuni, cari, pre lãnga economi'a cea mai strica, voru asigurã si pre venitoriu sustinerea ecuilibrulu in spesele statulu, regimulu nostru va elaborã proiecte, prin cari dãrile publice sa se imparta pre cãtu se pot6 de proportionatu si cumca contributiunea sa fia basata pre cele mai juste date. (Aprobãri.)

Dupa incheierea sesiunei trecute Ni-amu tienutu de prim'a detorintia a Ni int6rce grigi'a N6stra parintesca spre pãrtile de jos ale Ungariei cercetate de esundarea apelor. Ia urmarea ac6st'a se voru proiectã proiecte de legi, prin cari, curmãndu-se pre venitoriu astu-feliu de danne, progresulu de asociatiuni sa nu fia impededatu in cursulu seu.

Articlii de lege XLI. si XLII din a. 1868. au decretatu deobligamentulu generalu de militia si sistemulu de aperarea tieriei. Spre a asecurã intr'unu modu corespondiatoriu esoperarea acestoru legi, pre bas'a acestor'a si in parte in urmarea ordinationiloru consecinte acestor'a, se voru presentã dietei mai multe proiecte de lege.

Dupa ce in confinele N6stre militari provincialisarea celoru d6ne regimente confiniale, comunele militari Zengg si Belovár precum si a cetãtiei Ivanics si a comunitãtiei Sziszek este fapta complinita, ac6st'a impregiurare aduce cu sine sporirea ponderanta a numerulu deputatorulu esmitendi de cãtra diet'a croato-slavona in parlamentulu Ungariei.

Spre acestu scopu diet'a croato-slavona a esmisu o deputatiune regnicolaria pentru a se contielege cu deputatiunea regnicolaria a parlamentulu ungaru.

Totu-odata diet'a tieriloru N6stre si-a esprimat6 dorintia, cã sa se iã la revisiune unele puncte din articulu de lege XXX. dela an. 1868 amesurati modulu prescriu in ac6st'a lege.

In urmarea acestor'a, spre a conveni cu deputatiunea amintiteloru tieri; Ve provocãm, cã in intiel-sulu §. 70 a) art. de lege XXX din an. 1868 si pre lãnga respectarea principiiloru esprese in aceea lege, asemenea sa esmiteti o deputatiune regnicolaria.

Provincialisarea parte preparata parte faptice inceputa a confiniulu militaru ung. asemenea a facutu pasi progresivi. Indata ce aceea va fi terminate, numai decãtu Vi se va subscerne proiectu de lege referitoriu la impartirea administrativa a provinciei, despre conchiamarea reprezentantiloru ei in dieta, despre inarticularea in lege a favoruriloru date de Noi locutoriloru acestui teritoriu precum si acelor'a din pãrtile dejã provincialisate a confiniiloru militari croate.

Afara de obiectele aci insirate activitatea legis-

